

Еуфорија је прошла. Агенције су само штуро известиле да је Саиф Ал Ислам, син и наследник пуковника Гадафија, ухваћен на југу Либије, у близини границе са Нигером. Што је, наравно, још увек далеко боље него да је, попут оца, линчован и убијен као пас. (Узгред, да је на такав начин и наочиглед читавог света мучен и убијен пас, сигуран сам да би протест и гнев удружења за заштиту животињских права био кудикамо гласнији и ефикаснији него што је то био случај са реакцијама организација за заштиту људских права на бруталну ликвидацију бившег либијског вође.)

Сви који су по српским и светским блоговима маштали о некаквом „зеленом отпору“ и контраудару Гадафијевих лојалиста предвођених Саифом сада могу да се увере како нема ништа од те работе. И да је једна ствар типкати по тастатури, призивати „пустињски Вијетнам“ и објављивати „пропаст запада“, а сасвим друго ломатати се по пустињском песку под свевидећим оком „авакса“ и „предатора“, британских специјалаца и „катарских (!?) командоса“. (Узгред, откуда сво то друштво још увек у Либији када су НАТО и Савет безбедности још пре месец дана прогласили крај своје „хуманитарне“ операције?)

Укратко, није било „зелених“ интер-бригада, нити су се оне могле очекивати. Али ни на западу ни у муслиманском свету није било чак ни масовних демонстрација против интервенције, ни издалека упоредивих са онима какве смо гледали приликом напада на Ирак, па и Савезну Републику Југославију 1999. Показало се да је Гадафијев режим ипак био прилично изолован и на спољном и на унутрашњем плану – што наравно не значи и да је заслужио судбину која га је снашла. У сваком случају, својим личним и породичним страдањем Гадафи је вишеструко искупио све своје евентуалне грехе. Питање је, међутим, са чиме ће пред потомке и претке изаћи његови директни и индиректни ликвидатори.

Наравно да после свега од либијске државе неће остати много и да ће се либијски суверенитет углавном свести на заставу и место у Уједињеним нацијама. Социјалне тековине Гадафијеве верзије државе благостања ће убрзано нестајати, избијаће сукоби

међу победницима, повећаваће се поделе и тензије између појединих регија и племена. Али уколико нафта буде сигурно текла ка северу, све остало биће само „коллатерална штета“ и прихватљива цена за још једну тактичку победу на почетку одсудне „битке за Африку“. Све у свему, чудо се није догодило. Империја је у либијском песку одржала „час демократије“ и уписала унапред планиране бодове. Остали су (ваљда) извукли поуке. А нови армагедонски бој, играће се, очигледно, касније и на неком другом месту.

Наравно да у односу на либијску трагедију, све друго, укључујући и грчку дужничку драму, делује као бледа фарса. Али се у суштини ради само о две стране и два лица исте актуелне и велике геополитичке приче.

Последња сам особа која би нарочито жалила за Папандреуом и Берлусконијем. И нисам претерано склон „теоријама завере“. Ипак, тешко да се само помоћу „комедијанта случаја“ може објаснити то што у размаку од само неколико дана уместо колико-толико демократски изабраних лидера на чело Грчке и Италије долазе бивши службеници Голдман Сакса, истакнути чланови Трилатералне комисије и Билдерберг групе. Дакле, уместо политичара, на сцену полако ступају банкарски и високи дужносници глобалне финансијске олигархије. Да ли то „господари из сенке“ излазе из сенке и отворено узимају ствари у своје руке? Држави у одступању и стечају више нису потребни државници – којих ионако углавном нема – већ стечајни управници и рачуновође. Уосталом, има ли шта логичније од тога да у посрнуле фирме газде шаљу своје најпоузданије кадрове да спасу ствар или ублаже штету?

Прве анкете кажу да су Грци и Италијани углавном задовољни променом и да се надају бољем – што је наравно људски и психолошки разумљиво, али не и превише засновано. Дављеници се увек хватају за сламку. Уосталом, чућемо се за пар година. Али ја се ипак не бих много кладио на историјски сјај политичких звезда Лукаса Пападемоса и Марија Монтија. У сваком случају, Србија је и овде била на неки начин авангарда – ми смо своју фазу наивне вере у моћ анонимних економских чудотвораца из белог света већ увелико прошли и иживели још почетком прошле деценије.

Отпочео сам овом суморном глобалном скицом управо зато да бисмо у односу на њу могли бар мало реалније да сагледамо димензије и значај наше мале политичке баре. Но, разуме се, за оне који унутра пливају и надају се плену та бара је читав океан и универзум. Српска јавна сцена ће ускоро наново да утоне у своју аутистичну фазу, из које се више неће видети ништа сем бирачких кутија и бесконачних калкулација ко ће ићи са ким и против кога.

Политичка Србија данас неодољиво подсећа на Хобсово стање “рата свих против свих”, у којем сви живе у неизвесности и свако страхује од сваког. Све се посматра само инструментално, нико никоме не верује, и сви су у паници од могуће преваре, издаје и „ножа у леђа“. Сви стрепе и сви нешто комбинују, а тих је комбинација готово безброј и могуће је практично све – изузев савеза СРС-СНС и ЛДП-ДСС. Све друго је у игри, при чему ће, као и у низу ранијих случајева, коначни расплет само једним делом зависити од изборног односа снага, а другим, можда и већим, од воље и процене спољног фактора.

Наравно да је веома важно ко ће освојити колико гласова. Али то је само почетни капитал, такорећи, само улог са којим се тек квалификује и улази у озбиљну игру и трговину. Дobar део домаћих политичких кибицера и аналитичара погрешно верује да странци овде имају своје фиксне „играче“ и „фаворите“ које помажу и на које увек играју. Но, за разлику од, рецимо, агената који се чувају и штите (не због њих самих, него због примера и ауторитета силе која иза њих стоји), „пријатељи“, „савезници“ и „стратешки партнери“ су углавном променљива категорија и потрошна роба. Другим речима, велике силе имају своје велике рачунице и интересе, а локални актери и партнери се одабирају у зависности од тога да ли и колико у реализацији тих интереса и циљева хоће и могу да послуже. И ко им је у датом тренутку исплативији, јефтинији и перспективнији кандидат за „пријатеља“. Све друго је варка. Ко не верује, нека пита Мубарака, Папандреуа, Берлусконија...

Зато међу кандидатима и влада толика нервоза. У сваком случају, чека нас необична кампања, са много апсурда, димних бомби, лажног представљања и неочекиваних обрта. При чему ће – уосталом, као и у претходна два пута – оно најзанимљивије следити тек након што се гласови преброје и погасе светла на биралиштима. Тим пре што, упркос северноафричкој демонстрацији западне империјалне силе, озбиљних светских играча данас ипак има више него што их је било пре 4, 8 или 12 година. А што онда обећава додатна узбуђења и још већу неизвесност и у српском постизборном плеј-офу.